

Winde onder de loep

Groningse en Drentse wedstrijdvisser dragers bij vismigratieonderzoek

TEKST Peter Paul Schollema (waterschap Hunze en Aa's) en Albert Jan Scheper (hengelsportfederatie Groningen Drenthe)
FOTOGRAFIE Peter Lohuis en Hennie Huttinga

Sinds enkele jaren onderzoekt waterschap Hunze en Aa's de migratie van vissen in de stroomgebieden van de Drents-Groningse beken. Zo wordt bijvoorbeeld het trekgedrag van de winde in kaart gebracht. Dat lukt prima in de beken maar op grote wateren zijn de gezenderde vissen niet meer te volgen. Sportvissers bieden uitkomst.

Aangezien wedstrijdvisser op het grote water steeds meer windes vangen, leek het logisch om deze groep vissers te betrekken bij het onderzoek naar het trekgedrag van deze kenmerkende vissoort. Zij zouden bijvoorbeeld wel eens een antwoord kunnen geven op de vraag of de vissen die zijn gezenderd en in de bovenlopen van de beken zwemmen, naar grote wateren zoals het Eemskanaal migreren. In dit water worden namelijk regelmatig viswedstrijden gehouden waarbij veel windes worden gevangen.

PIT-tags

Al enige jaren plaatst het waterschap in de voorjaarsmaanden fuiken in de Hunze en ook in de Westerwoldse Aa. De vis die hiermee wordt gevangen krijgt van bureau Visadvies operatief een PIT-tag, een klein zendertje, geïmplant. Langs de beek staan ontvangers die vastleggen wanneer een gezenderde vis passeert. Zo wordt het migratiegedrag in de beken onderzocht en wordt bekeken in hoeverre de aangelegde vispassages goed functioneren. Op deze wijze zijn de afgelopen jaren in de Hunze 1.142 vissen getagd, waaronder 141 windes. Binnen het onderzoek zijn grote aantallen windes waargenomen die in maart en april voor een korte tijd de Hunze opzwemmen om in de omgeving van Gieterveen te paaien. Vervolgens laten ze zich weer in de beek afzakken om via De Groeve naar het Zuidlaardermeer en de Groninger kanalen te verdwijnen. Vaak worden deze windes het hele jaar niet meer teruggezien in de Hunze. Tenminste tot het volgende voorjaar, want dan zijn ze er gewoon weer. Een aantal windes zijn op deze manier al tijdens alle vier de voorjaren dat het onderzoek plaatsvindt (2013-2016) waargenomen.

Wedstrijdvisser werkt mee aan het migratieonderzoek van de winde.

Oude bekenden

Als de windes na de paai het meest noordelijke PIT-antennestation bij De Groeve gepasseerd zijn kunnen de vissen niet verder worden gevolgd. Daarvoor zijn het Zuidlaardermeer en de kanalen simpelweg te groot en te breed. Hier zijn de PIT-antennes niet geschikt voor. Gelukkig zijn er meer mogelijkheden. Verschillende sportvissers hebben aangegeven de laatste jaren veel windes te vangen in het noordelijke deel van het Eemskanaal bij Amsweer. Dat bleek ook tijdens de NK Feeder dat daar vorig jaar plaatsvond: de Nederlands Kampioen behaalde de titel met de vangst van louter windes. Het is lastig om in dit grote kanaal met de zegen of de kuil (visnetten die vanuit boten kunnen worden gebruikt) gericht op deze windes te vissen. Daarom leek de Federatieve Selectiewedstrijd Feeder en Federatief Kampioenschap Feeder Teams in het Eemskanaal bij Amsweer een goede kans om te kijken of hier oude bekenden uit de Hunze aanwezig waren.

Verscheidenheid in maten

De Commissie Organisatie Wedstrijden van de Hengelsportfederatie Groningen Drenthe werkte graag mee aan het onderzoek. Zoals verwacht werd er tijdens de wedstrijd een mooi aantal windes gevangen. Na het wegen van de vangsten van de deelnemers zijn de gevangen windes door bureau Visadvies verzameld. In totaal leverden de wedstrijdvisser 59 vissen aan voor het onderzoek. Er was een grote verscheidenheid in maten. De kleinste windes was 20 cm bij 84 gram, de langste 53 cm bij 1.742 gram. Dit was echter niet de zwaarste. Qua gewicht was dit een exemplaar van 52 cm bij 1.975 gram.

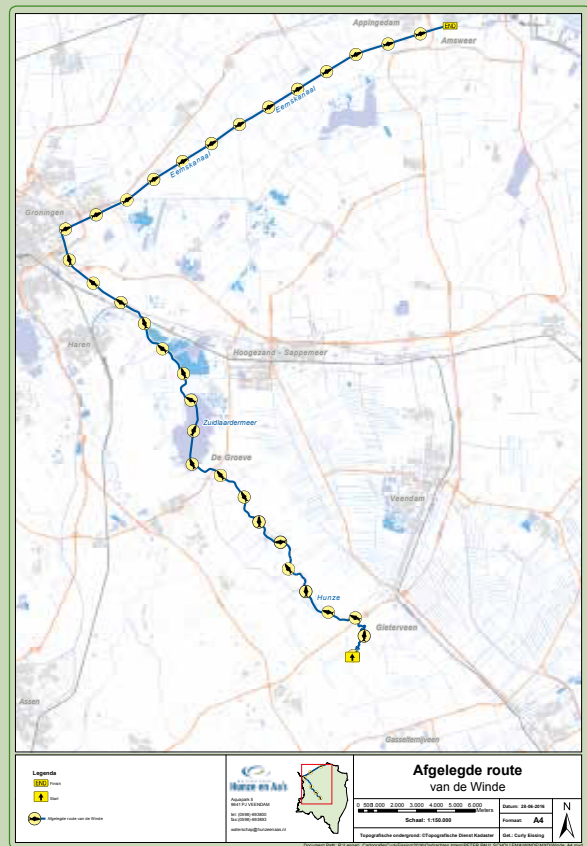
Twee terugvangsten

Bij de 59 windes zaten twee oude bekenden uit de Hunze. Windes met de PIT-tagnummers 7268 en 7280. Beide vissen zijn dit voorjaar ook waargenomen bij het paaien in de Hunze bij Gieterveen, bijna 58 kilometer stroomopwaarts.

De windes met tagnummer 7268 is gemerkt op 12 maart 2015 in de Hunze bij het dorpje Spijkerboor. Op dat moment had deze vis een lengte van 44 cm bij 1.290 gram. Bij de terugvangst in het Eemskanaal bij Amsweer op 11 juni 2016 was deze vis gegroeid tot 47 cm met een gewicht van 1.535 gram. Deze windes is zowel in het voorjaar van 2015 (12 maart om 19.57 uur) als in 2016 (8 maart en 5 april) waargenomen op de antennes van PIT-antenne station H1 bij Gieterveen.

De windes met tagnummer 7280 is ook gemerkt op 12 maart 2015 in de Hunze bij Spijkerboor bij een lengte van 47 cm en een gewicht van 1.605 gram. Bij de terugvangst in het Eemskanaal bij Amsweer op 11 juni 2016 was deze vis in lengte gegroeid tot 49 cm. Het gewicht was met 1.465 gram wel lager. Mogelijk gaat het hier om een vrouwtje dat in maart 2015 vol met kuit is gevangen en nu in afgepaaide staat is teruggevangen.

Van deze windes zijn meer waarnemingen beschikbaar. Op 12 maart 2015 is deze vis om 19.03 uur bij de H1 waargenomen. In 2016 is het opzwemmen en terug-

De paaitrek van de windes in kaart gebracht.

zwemmen naar het Zuidlaardermeer in detail te volgen. Op 11 maart 2016 (10.02 uur) passeert de vis de antenne bij De Groeve en op 12 maart Gieterveen (20.42 uur). Vervolgens blijft deze vis in het Torenveen-gebied tussen Gieterveen en Gasselternijveen tot 22 april (06.10 uur). De terugreis gaat snel want al op dezelfde datum zwemt deze windes om 17.58 uur langs de antenne bij De Groeve.

Werkende vistrappen

De terugvangsten leverden interessante informatie op. De overige windes zijn voorzien van een PIT-tag. De onderzoekers kijken reikhalzend uit naar de dieren die het komend voorjaar worden gedetecteerd in de Drentse beken. Aangetoond is in ieder geval dat de windes, dankzij de aangelegde en goed werkende vismigratievoorzieningen, uitstekend in staat zijn vanuit Delfzijl hun paaigebieden te vinden in de bovenlopen van de Hunze. **V**

Alle windesvangsten werden gescand, vissen die geen PIT-tag hadden, kregen die ter plekke ingebracht.